

34/93

Kontrolní závěr z kontroly použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v letech 1992 - 1993 na ozdravení životního prostředí v severočeském regionu

Zařazení kontroly použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v letech 1992 - 1993 na ozdravení životního prostředí v severočeském regionu do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále NKÚ) na II. pololetí 1993 schválilo Kolegium Úřadu pod pořadovým číslem 34/93.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících Odboru životního prostředí a výstavby NKÚ a Oblastních odborů NKÚ Liberec, Most, Ústí nad Labem a Sokolov u 55 kontrolovaných osob:

A. na Ministerstvu financí (dále jen MF), Ministerstvu zemědělství (dále jen MZe), Ministerstvu průmyslu a obchodu (dále jen MPO) a na Ministerstvu životního prostředí (dále jen MŽP);

B. na okresních úřadech (dále jen OkÚ) Česká Lípa, Děčín, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Liberec, Litoměřice, Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem a Sokolov;

C. na obecních úřadech (dále jen OÚ) Velký Valtínov, Dolní Habartice, Horní Beřkovice, Povrly, Oloví, Svatava, Tatrovice, Těšovice a městských úřadech (dále jen MěÚ) Cvikov, Dubá, Benešov nad Ploučnicí, Česká Kamenice, Děčín, Jílové u Děčína, Chomutov, Jirkov, Frýdlant v Čechách, Hejnice, Hodkovice nad Mohelkou, Chrastava, Raspenava, Litoměřice, Třeбенice, Louny, Postoloprty, Žatec, Litvínov, Most, Horní Slavkov, Chodov, Kynšperk, Rotava, Sokolov;

D. u 7 dalších příjemců dotací: Okresního ústavu sociálních služeb v České Lípě, Severočeské vodárenské společnosti, a. s. - Teplice (dříve Severočeské vodovody a kanalizace), Severočeské plynárenské, a. s. - Ústí nad Labem, Vodovodů a kanalizací, s. p. (dále VaK) - Sokolov, Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a. s. - Ústí nad Labem, Vodohospodářského rozvoje a výstavby, s. p. - Praha, Českého plynárenského podniku, s. p. - Praha.

Kontrolní akce byla zahájena 4. 10. 1993 s termínem ukončení v březnu 1994. Původní termín dokončení byl prodloužen do dubna 1994 z důvodu zařazení většího počtu kontrolovaných osob.

Cílem kontroly bylo prověřit a zhodnotit využívání finančních prostředků uvolněných ze státního rozpočtu na zlepšení a ochranu životního prostředí v severočeském regionu a na Sokolovsku z hlediska účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti vzhledem k dosažení stanovených cílů; prověřit užití vynakládaných prostředků z hlediska koncepčního řešení životního prostředí v předmětné oblasti.

Proti kontrolnímu protokolu podalo námítky 17 kontrolovaných osob. Námítky byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících. Odvolání proti rozhodnutím o námítkách podali MPO, MZe, OkÚ Louny a Teplice, MěÚ Děčín, Hodkovice nad Mohelkou, Litvínov a Louny. Odvolání byla zamítnuta a rozhodnutí o námítkách potvrzena.

V rámci kontroly byly prověřovány dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na ekologii severních Čech a Sokolovska v letech 1992 (1 387, 7 mil. Kčs) a 1993 (2 097, 3 mil. Kč), a to:

1. dotace na individuální investiční akce (v roce 1992 poskytnuto 762, 2 mil. Kčs, v roce 1993 pak 313 mil. Kč);
2. systémové dotace rezortům a okresním úřadům na investiční akce (106, 8 mil. Kč v roce 1993);
3. dotace na ekologická opatření postižených území - investiční akce tzv. "ekomiliarda" (625, 5 mil. Kčs v roce 1992 a 960,13 mil. Kč v roce 1993);
4. prostředky na ekologická opatření postižených území (717, 4 mil. Kč v roce 1993).

S e n á t Ú ř a d u (ve složení Ing. Josef Pohl - předseda, Ing. Zdeněk Smělík a JUDr. Jan Holeček - členové) na svém zasedání, které se konalo dne 12. dubna 1994,

s c h v á l i l usnesením č. 34/93/28
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

A. Ústřední orgány**1. Ministerstvo financí**

a) nedodrželo ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, který stanoví:

"Ministerstvo financí provádí kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu republiky u ústředních orgánů a státních fondů republiky."

b) nedodrželo ustanovení § 17 odst. 5 zákona č. 576/1990 Sb., který kromě jiného stanoví:

"Ministerstvo financí řídí práce na vypracování státního závěrečného účtu republiky ... a usměrňuje práce na vypracování závěrečných účtů obcí, okresních úřadů ..."

c) porušilo ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, kde je mimo jiné stanoveno:

"*Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...
d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...*";

- d) nedodrželo ustanovení Postupu pro realizaci systému účasti státního rozpočtu na financování investic v působnosti ČR, č. j. 113/39466/91 (dále jen "Postup"), který byl vydán jako Zásady dotační politiky MF ČR ve smyslu § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. V bodu 1 Přílohy č. 2 k nim je stanoveno:

"*Ministerstvo financí ČR na základě žádosti ... posoudí žádost a stanoví výši roční dotace a podmínky pro čerpání dotace.*";

- e) nesplnilo úkoly stanovené usnesením vlády ČR č. 100/93 ze dne 3. 3. 1993 o metodickém postupu pro rozdělení prostředků ze státního rozpočtu na rok 1993 na investice vodovodů a kanalizací MZe. V bodě a) Přílohy č. 1 k tomuto usnesení se mimo jiné stanoví:

" - *Každá jmenovitě uvedená stavba bude ... podrobena detailní prověrce ministerstva financí ... v průběhu I. čtvrtletí 1993.*"

" - *Předmětem prověrky bude zejména: ...*

- *zapojení jiných zdrojů financování kromě státního rozpočtu,*

- *využití 60 % srážek z úplat za vypouštění odpadních vod ve prospěch financování čistíren odpadních vod ..."*

" ... 4) *Jako maximální limit státní finanční účasti v roce 1993 se stanoví 80 % ve vztahu k uvažované prostavěnosti.*"

Dále je zde stanoveno, že při nedodržení této a dalších vyjmenovaných zásad "ze strany investora bude uplatněno příslušné snížení při stanovení státní dotace v roce 1994."

" - *Výsledkem prověrky bude protokol ..., který stanoví podmínky přiznání dotací v r. 1993 ..."*

" - *Z důvodu kontroly plnění podmínek přísluší státní dotace bude v říjnu 1993 provedena další prověrka čerpání dotace ..."*

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 1a

Uvedené ustanovení porušilo MF ČR (resp. MF) tím, že v r. 1992 a 1993 neprovedlo kontrolu hospodaření s prostředky uvolněnými na ekologické účely pro severočeský region.

K bodu A 1b

MF při vyúčtování účelových prostředků ze státního rozpočtu poskytnutých okresním úřadům za r. 1992 nesprávně zaúčtovalo na účelový znak 058 - "ekomiliarda" 7 mil. Kčs, přičemž se jednalo o prostředky poskytnuté a použité pro jiné účely. Prostředky ve výši 6 mil. Kčs

vyúčtovalo na účelový znak 050 - "kompenzace z titulu restituce a privatizace", ačkoliv byly poskytnuty i použity na příspěvky na ekologické vytápění. Tím zkrátilo výsledky hospodaření při čerpání dotací.

K bodu A 1c

MF rozdělilo dotaci ve výši 577 mil. Kčs v r. 1992, aniž stanovilo závazná kritéria pro výběr akcí; nekontrolovalo dodržování podmínek stanovených pro čerpání dotace (a to ani při finančním vypořádání za rok 1992), jejich plnění nevyžadovalo a samo nedodržovalo ustanovení vyplývající pro něj z čl. 7 odst. 2 Postupu tím, že např. nevyžadovalo zprávu o využití dotace a na jejím základě nevydávalo "rozhodnutí o přiznání dotací".

K bodu A 1d

V r. 1993 MF zaslalo Investiční bance "Oznámení limitů čerpání výdajů" na stavby individuálně dotované ze státního rozpočtu (a tím uvolnilo prostředky k čerpání) již 19. února; podmínky pro čerpání však investorům stanovilo až 26. dubna.

K bodu A 1e

MF neprovedlo detailní prověrky podle stanovených požadavků. Podmínky pro čerpání dotací na jednotlivé jmenovitě individuálně dotované stavby stanovilo až ve 2. čtvrtletí. Obsah ani forma těchto podmínek neodpovídá v plném rozsahu citovaným požadavkům usnesení vlády. V říjnu 1993 ani v následujícím období MF žádné další prověrky neprovedlo.

2. Ministerstvo zemědělství

- a) porušilo ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je mimo jiné stanoveno:

"*Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...*

d) *usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...*";

- b) nedodrželo ustanovení Postupu, který v bodě 1 Přílohy č. 2 stanoví:

"*Ministerstvo financí ČR na základě žádosti ... investora podané prostřednictvím svého ústředního orgánu (zřizovatele) posoudí žádost a stanoví výši roční dotace a podmínky pro čerpání dotace.*";

- c) neplnilo úkoly stanovené usnesením vlády ČR č. 100/93 ze dne 3. 3. 1993, o metodickém postupu pro rozdělení prostředků ze státního rozpočtu na rok 1993 na investice vodovodů a kanalizací ministerstva zemědělství, které v bodě b) Přílohy č. 1 stanoví:

"*Definitivní rozdělení dotace na jednotlivé stavby pro rok 1993 bude přiznáno na základě prověrky provedené MZe shodným postupem jako v případě individuálně dotovaných staveb s následným odsouhlasením ministerstvem financí.*"

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 2a

MZe u individuálně dotovaných staveb ve své působnosti neprovádělo kontrolu věcné stránky plnění, dodržování podmínek čerpání dotací, ani nesledovalo plnění termínů ukončení výstavby se zřetelem k definitivnímu přiznání dotací.

K bodu A 2b

Ve smyslu § 23 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění vyhlášeno pod číslem 69/1993 Sb.), MZe předkládá mimo jiné i žádosti o přiznání dotace za svěřené odvětví. Žádosti investorů podávané na MF prostřednictvím MZe byly neúplné a neobsahovaly Postupem požadované stanovisko MŽP, a to ani u nově zahajovaných staveb.

K bodu A 2c

Kontrolou protokolů o projednání systémových dotací ze státního rozpočtu v r. 1993 a podkladů pro jejich projednání bylo zjištěno, že MZe se souhlasem MF stanovilo a následně poskytlo na stavbu čistírny odpadních vod (dále jen ČOV) Smržovka systémovou dotaci ve výši přesahující 80 % z uvažované prostavěnosti o 16,9 %, a tedy o 1,4 mil. Kč více, než stanovilo usnesení vlády č. 100/93. Uvažované celkové náklady této stavby v roce 1993 činily 8,253 mil. Kč, dotace činila 8 mil. Kč, tj. 96,9 %. V říjnu 1993 ani následně neprovedlo MZe další prověrky ve smyslu úkolu z citovaného usnesení vlády.

3. Ministerstvo průmyslu a obchodu

– nedodrželo ustanovení Postupu, kde je v čl. 7 odst. 1 stanoveno:

"U staveb s individuální dotací musí investor prostřednictvím svého ústředního orgánu požádat ministerstvo financí ČR o definitivní přiznání finančních prostředků po dokončení stavby ve lhůtě 6. měsíců od dne dokončení stavby."

a současně tím porušilo § 3 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde se mimo jiné stanoví:

"Jako správce kapitoly ústřední orgán především ... d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ..."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 3

MPO u investičních akcí financovaných ze státního rozpočtu prostřednictvím jeho rozpočtové kapitoly nesledovalo věcnou stránku jejich realizace, ani plnění termínů ukončení výstavby ve smyslu podmínek MF ČR stanovených pro definitivní přiznání dotace; nesledovalo ani termíny podání žádosti o definitivní přiznání dotace.

V důsledku toho nebyly tyto termíny ve 3 případech dodrženy, v 1 případě investor podal žádost přímo MF bez vědomí MPO jako správce příslušné kapitoly státního rozpočtu.

4. Ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR (dále jen MHPR ČR)

– nedodrželo ustanovení Postupu, kde je v čl. 5 odst. 2 mimo jiné stanoveno:

"Ústřední orgán stanoví organizacím ve své působnosti závazné ukazatele investičních výdajů nejpozději do 10 dnů od data, kdy obdrží rozpis ukazatelů ..."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 4

Závaznou výši dotace pro jednotlivé stavby v rezortu MHPR ČR stanovilo MF ČR pro rok 1992 dne 29. 5. 1992. MHPR ČR oznámilo příjemci dotace - Českému plynárenskému podniku - závaznou výši dotace 3. 7. 1992 a "Oznámení limitu výdajů" potvrdilo až 31. 8. 1992. V důsledku toho investor dokončil akci ještě před uvolněním prostředků ze státního rozpočtu a tyto prostředky pak čerpal způsobem, který odporuje platným finančním předpisům.

B. Okresní úřady

1. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.

"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny." porušily OkÚ Liberec, Chomutov a Louny.

2. Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem." porušil OkÚ Jablonec nad Nisou.

3. Ustanovení Postupu, Příloha 1 bod V., které mimo jiné stanoví:

"Na investiční výstavbě s účastí prostředků státního rozpočtu mohou ... organizace poskytnout zálohy dodavatelům, a to do výše 10 % z ročního objemu, na který bude v tomtéž roce vystavena faktura (i dílčí), či provedené práce nebo popř. způsobem úhrady stanoveným dle smluvních vztahů ..." porušil OkÚ Jablonec nad Nisou.

4. Výměry MF č. 01/1992 a č. 01/1993, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, kde je v části II bod 11. (resp. 9.) mimo jiné stanoveno:

"Stavby, stavební objekty, provozní soubory, stavební a montážní práce, dodávky strojů a zařízení a projektové práce financované za účasti státního rozpočtu a za účasti prostředků poskytnutých z tohoto rozpočtu místními orgány."

Pro účely regulace cen platí: ... B. ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb ..."

(6) Veřejnou soutěž vyhlásí zadavatel podle čl. 15 Zadávacího řádu staveb ..."

(10) Po ukončení soutěžního řízení je zadavatel povinen vypracovat 'Zprávu o výsledcích soutěžního řízení' ... Zprávu zašle do 30 dnů po ukončení soutěže orgánu, z jehož rozpočtových prostředků je stavba zcela nebo zčásti financována."

porušily OkÚ Jablonec nad Nisou, Česká Lípa a Most.

5. Směrnici č. 1/93 MŽP ČR a MF ČR pro hospodaření s prostředky sloužícími jako podpora ekologických opatření v postižených oblastech severních Čech a okresu Sokolov dle usnesení vlády ČR č. 315/92 (dále jen "Směrnice č. 1/93"), kde se v § 4 stanoví:

"Prostředky rozdělené podle § 3 převede okresní úřad na fondy životního prostředí obcí následně, vždy nejpozději do jednoho měsíce."

porušily OkÚ Louny, Chomutov a Teplice.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 1

Mimo jiné OkÚ Liberec obdržel v r. 1992 účelovou dotaci 13 mil. Kčs na příspěvky občanům při změně topných systémů. Z této částky použil 2 428 000,- Kčs na financování komunálních ekologických akcí, tedy odlišně od rozpočtového určení. Ve finančním vypořádání vykázal tuto částku jako čerpanou k původnímu účelu.

OkÚ Chomutov z přidělené dotace 12 210 000,- Kčs, která byla dne 6. 11. 1992 převedena MF ČR na jeho běžný účet, nerozdělil obecním a městským úřadům 420 000,- Kčs. Tyto prostředky do státního rozpočtu nevrátil.

Okresní úřady použily v kontrolovaném období celkem 2 852 620,- Kčs, resp. Kč neoprávněně.

K bodu B 2

Podle účetní evidence na OkÚ Jablonec nad Nisou bylo v r. 1992 vykazováno čerpání dotace 40 442 000,- Kčs, přestože poskytnutá dotace činila jen 40 mil. Kčs.

K bodu B 3

OkÚ Jablonec nad Nisou poskytl v r. 1993 dodavatelé akce "Výtopna Brandl Jablonec" při zahájení stavby zálohu ve výši 100 % smluvní ceny. Dodavatelé akce "I. část stavby technologie výtopny plynofikace K 1, K 2" poskytl v r. 1992 zálohu ve výši 43 % smluvní ceny, v r. 1993 ve výši 50,16 % smluvní ceny. Neoprávněně vyplacené zálohy představují 3 876 000,- Kč.

K bodu B 4

V rozporu s ustanovením Zadávacího řádu staveb souhlasil OkÚ Jablonec nad Nisou se zadáním staveb z volné ruky a formou užší soutěže bez souhlasu orgánu poskytujícího finanční prostředky; neoprávněně použitá částka v r. 1992 činila 2 420 000,- Kčs. Sám provedl zadání stavby formou užší soutěže. Neoprávněně použité prostředky v r. 1992 činily 23 108 000,- Kčs, v r. 1993 pak 5 087 000,- Kč.

OkÚ Česká Lípa bez souhlasu sám realizoval užší soutěž a neoprávněně vydal souhlas s jejím provedením u organizace ve své působnosti; rovněž nezveřejnil soutěž v souladu s požadavkem čl. 15 Zadávacího řádu staveb. Neoprávněně použité rozpočtové prostředky v roce 1993 činily 3 750 000,- Kč.

OkÚ Most nezpracoval u žádné z dotovaných staveb zahajovaných v r. 1992 a 1993 "Závěry ze zadávacího řízení". Zveřejnění soutěže nebylo provedeno v souladu se Zadávacím řádem staveb. Neoprávněně použité rozpočtové prostředky v r. 1993 činily 6 027 000,- Kč.

Okresní úřady porušením uvedených ustanovení použily celkem 37 972 000,- Kčs, resp. Kč neoprávněně.

K bodu B 5

Jmenované okresní úřady převedly obcím v rozmezí 2 - 4 měsíců po uplynutí předpisem stanovené lhůty prostředky státního rozpočtu určené na podporu ekologických opatření v postižených oblastech ve výši 11 598 675,- Kč.

C. Městské a obecní úřady

1. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.

(citace viz bod B 1)

porušily MěÚ Kynšperk, Rotava, Jílové u Děčína, Litvínov, Chrastava, Hodkovice, Frýdlant v Čechách, Sokolov, Chodov a OÚ Tatrovice a Těšovice.

2. Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

(citace viz bod B 2)

porušily MěÚ Frýdlant v Čechách, Rotava, Hejnice, Třebenice, Chodov, Cvikov, Česká Kamenice a OÚ Dolní Habartice.

3. Ustanovení zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon),

§ 54: *"Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení ..."*

porušil MěÚ Sokolov,

§ 66 odst. 1: *"Ve stavebním povolení stanoví stavební úřad závazné podmínky pro provedení a užívání stavby ..."*

porušil MěÚ Rotava.

4. Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb.

"Organizace hospodářící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nej hospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků."
porušil OÚ Oloví.

5. Ustanovení Postupu, Příloha 1 bod V.

(citace viz bod B 3)

porušily MěÚ Chodov, Chrastava, Frýdlant v Čechách, Hejnice, Postoloprty, Litvínov, Benešov nad Ploučnicí, Chomutov, Sokolov, Kynšperk, Horní Slavkov, Rotava a OÚ Těšovice a Oloví.

6. Ustanovení Postupu, Příloha 1 bod I. 4.

"Vyloučeno je použití finančních prostředků státního rozpočtu ..., pokud v tomto roce budou při financování stavby použity prostředky státních fondů."
porušily MěÚ Frýdlant v Čechách a OÚ Horní Beřkovice.

7. Výměry MF č. 01/1992 a č. 01/1993, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami,

(citace viz bod B 4)

porušily MěÚ Horní Slavkov, Litvínov, Most, Jirkov, Chomutov, Chrastava, Raspenava, Frýdlant v Čechách, Sokolov, Kynšperk, Rotava, Chodov, Dubá, Cvikov, Benešov nad Ploučnicí, Jílové u Děčína, Česká Kamenice, Litoměřice a OÚ Oloví, Svatava, Těšovice, Velký Valtínov a Povrly.

8. Směrnici MF ČR č. j. 122/10 590/ 1992 k poskytování příspěvků občanům ve vybraném území ČR při přechodu z vytápění bytů tuhými palivy na ekologicky vhodnější způsob vytápění, ustanovení čl. 2:

"... mohou příslušné okresní úřady a jimi zmocněné městské (obecní) úřady uzavírat s občany trvale bydlícími v uvedeném území ... dohody o poskytnutí peněžního příspěvku státu ..."

porušil MěÚ Sokolov,

čl. 4: *"Dohodu ... je možno uzavřít pouze s občanem - vlastníkem rodinného domku nebo bytu na základě jeho písemné žádosti."*

čl. 5: *Poskytnutí státního příspěvku přichází v úvahu v těchto případech: ...*

d) Provozování ekologicky vhodnějšího systému vytápění bylo povoleno kolaudačním rozhodnutím příslušného stavebního úřadu ..."

porušily MěÚ Jirkov, Sokolov, Rotava, Kynšperk a Horní Slavkov.

9. Směrnici č. 1/93, kde jsou stanoveny podmínky pro použití těchto prostředků, a přitom současně ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.

(citace viz bod B 1)

porušily MěÚ Děčín, Benešov nad Ploučnicí, Louny, Třebenice, Hejnice, Raspenava, Jílové u Děčína a OÚ Tatrovice, Těšovice a Dolní Habartice.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 1

Uvedení příjemci dotace použili prostředky ve výši 3 555 386,- Kč k jiným účelům, než ke kterým byly určeny, tj. neoprávněně, např.:

MěÚ Kynšperk z dotace na plynifikaci hradil projektovou dokumentaci ČOV a rekonstrukci stezky pro pěší v hodnotě 136 500,- Kč.

MěÚ Rotava převedl dotaci na stavby zlepšující životní prostředí ve výši 1 586 000,- Kčs na účet globálních dotací a nakládal s ní jako s vlastními prostředky.

MěÚ Jílové u Děčína použil 271 400,- Kčs na úhradu faktur za projektové práce na kanalizaci z dotace určené na plynifikaci.

K bodu C 2

Kontrolou byly zjištěny prostředky státního rozpočtu ve výši 9 410 838,- Kč, které byly zaúčtovány v rozporu s předpisy upravujícími způsob vedení účetnictví.

Z toho největší díl připadl na MěÚ Frýdlant v Čechách, který z dotace poskytnuté ve výši 6 569 100,- Kč v účetnictví vykázal čerpání ve výši 15 321 699, 90 Kč; do této částky zahrnul i dotaci poskytnutou Státním fondem životního prostředí (dále jen SFŽP), kterou ve svém účetnictví odděleně nevykazoval. Nesprávně zaúčtovalo dotace dalších 5 příjemců v celkové výši 631 238,- Kč. Dva příjemci účtovali na základě chybných dokladů částku 27 000,- Kč.

K bodu C 3

MěÚ Sokolov profinancoval na stavbě "Rekonstrukce vodovodu Hrušková a požární nádrž" 1 752 682,- Kčs před vydáním povolení ke zřízení vodohospodářského díla.

MěÚ Rotava dokončil stavbu o 22 měsíců později a nepožádal o změnu termínu dokončení stavby ve stavebním povolení.

K bodu C 4

OÚ Oloví vyjmul dne 2. 9. 1993 stavební objekt SO 03 - Rekonstrukce teplovodů - v hodnotě 2 169 000,- Kč z uzavřené smlouvy na stavbu "Plynová kotelná Oloví - sídliště Hory" pro údajný nedostatek finančních prostředků; následně uzavřel novou smlouvu na částku 3 075 000,- Kč a již dne 8. 9. 1993 souhlasil s proplacením zálohové faktury novému dodavateli na 2 600 000,- Kč.

K bodu C 5

Jmenovaní investoři poskytli z prostředků dotace v rozporu s Postupem neoprávněné zálohy dodavatelům převyšující 10 % z ročního objemu prací v celkové výši 53 661 151,- Kč. Např.:

MěÚ Chodov poskytl neoprávněně zálohy dodavatelům stavby "Tepelný napajec" prostřednictvím firmy obstarávající inženýrskou činnost ve výši 11 063 463,- Kč,

jíž převedl tyto prostředky "na případnou fakturaci dodavatele".

MěÚ Chrastava poskytl dodavatelům v r. 1992 nad rámec povolených záloh 850 960,- Kčs, v r. 1993 částku 2 170 588,- Kč.

MěÚ Frýdlant v Čechách vyplatil při akci "Plynofikace Frýdlant - I. etapa" neoprávněné zálohy ve výši 2 428 572,- Kč.

MěÚ Hejnice poskytl dodavateli neoprávněné zálohy ve výši 398 000,- Kč.

OÚ Těšovice poskytl v r. 1992 dodavateli akce "Kanalizace obce" zálohy ve výši 4 418 000,- Kčs; práce byly provedeny za 135 780,- Kčs. V r. 1993 poskytl další zálohy v celkové výši 780 000,- Kč. Ke dni ukončení kontroly (18. 2. 1994) ještě nebyly provedeny zálohované práce v celkové hodnotě 1 069 382,- Kč.

K bodu C 6

MěÚ Frýdlant v Čechách použil v r. 1993 prostředky státního rozpočtu ve výši 16 369 100,- Kč na akci dotovanou SFŽP.

OÚ Horní Beřkovic převzal v průběhu r. 1993 investování stavby dotované ze státního rozpočtu v r. 1993 částkou 11 300 000,- Kč a na její financování použil dalších 9 000 000,- Kč ze SFŽP.

Neoprávněné použité prostředky státního rozpočtu v důsledku souběhu financování činily celkem 27 669 100,- Kč.

K bodu C 7

MěÚ a OÚ neplnily požadavky Výměrů nejčastěji tím, že jako investoři nevyhlašovaly veřejnou soutěž, případně ji nezveřejnily v Cenovém věstníku nebo v celostátním deníku. Dále nezpracovaly anebo nepředaly orgánu poskytujícímu finanční prostředky Zápis ze souložního řízení. Užší soutěž nebo zadání z volné ruky prováděly bez souhlasu orgánu poskytujícího finanční prostředky.

Porušením těchto ustanovení byly prostředky v celkové výši 145 522 830,- Kčs, respektive Kč čerpány neoprávněně. Např.:

MěÚ Horní Slavkov zadal realizaci akcí z volné ruky nebo na základě užší soutěže bez souhlasu orgánu poskytujícího finanční prostředky v celkové výši 10 061 114,- Kč.

OÚ Oloví vyhlásil soutěž na stavbu "Plynová kotelná Oloví - sídliště Hory", realizaci v hodnotě 7 180 000,- Kč však zadal firmě, která se soutěže nezúčastnila. Další prostředky bez vyhlášení soutěže poskytl OÚ Oloví na akci v hodnotě 2 600 000,- Kč.

K bodu C 8

V rozporu s uvedenou Směrnicí MF použili příjemci dotace celkem 3 337 200,- Kč.

MěÚ Jirkov a Sokolov poskytl příspěvek 50 tis. Kč občanům, kteří nesplňovali podmínky dané Směrnicí MF.

MěÚ Rotava uzavřel v r. 1992 dohody o poskytnutí příspěvku s 25 občany, aniž o příspěvek písemně požádali, v celkové výši 370 886,- Kčs.

Bez písemné žádosti poskytl v r. 1992 příspěvky ve výši 1 374 305,- Kčs a v r. 1993 v částce 1 414 445,- Kč MěÚ Kynšperk. Z těchto výše uvedených částek bylo v rozporu s čl. 4 a 5 Směrnice neoprávněně poskytnuto 82 884,- Kč.

MěÚ Horní Slavkov vyplatil občanům 44 680,- Kč, aniž s nimi uzavřel dohody.

K bodu C 9

Mimo rámec stanovených podmínek použili v roce 1993 uvedení příjemci dotace k jinému než stanovenému účelu 9 036 184,- Kč; tyto prostředky byly ve smyslu § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. neoprávněně použity. Další 2 484 853,- Kč z této dotace bylo použito neoprávněně z důvodu nedodržení ostatních podmínek daných Směrnicí č. 1/93; celkově bylo neoprávněně použito 11 521 037,- Kč. Např.:

MěÚ Děčín poskytl z dotace určené na opatření snižující prašnost, exhalace a přítomnost alergenů v ovzduší 7 235 000,- Kč Dopravnímu podniku města Děčína jako náhradu za zachování dosavadního tarifu. Dále z této dotace použil 486 000,- Kč na výstavbu kanalizace.

MěÚ Benešov nad Ploučnicí zaplatil 72 660,- Kč z dotace určené na tentýž účel za studii vyhodnocující situaci na místní skládce.

MěÚ Louny použil částku 1 546 252,- Kč na dodávku a montáž měřicích přístrojů při rekonstrukci rozvodů, ačkoli uvedená Směrnice tento způsob použití neumožňuje.

MěÚ Třebenice neoprávněně vyplatil 4 613,28 Kč nedodržením horní hranice příspěvku z prostředků dotace.

D. Další příjemci dotací

1. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.

(citace viz bod B 1)

porušila Severočeská plynárenská, a. s. - Ústí nad Labem.

2. Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

(citace viz bod B 2)

porušily Severočeská plynárenská, a. s. - Ústí nad Labem a VaK Sokolov.

3. Ustanovení Postupu, Příloha 1 bod V.

(citace viz bod B 3)

porušil VaK Sokolov

4. Výměry MF č. 01/1992 a č. 01/1993, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami,

(citace viz bod B 4)

porušil VaK Sokolov a Okresní ústav sociálních služeb Česká Lípa.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu D 1

Z účelové investiční dotace uhradil v r. 1992 investor 137 252, 87 Kčs na náklady spojené s biologickou rekultivací, které však jsou součástí provozních nákladů.

K bodu D 2

Severočeská plynárenská, a. s. - Ústí nad Labem vykážala v ročním výkazu o čerpání státních dotací Fin 1 - 01 za rok 1992 nesprávné údaje o celkové výši skutečně vyplacených dotací od začátku výstavby v rozsahu 1 000 000,- Kčs.

VaK, s. p. - Sokolov z dotace proplatil dodavateli fakturu, která byla neoprávněně navýšena o 1 033 051,- Kčs, a zúčtoval ji bez provedení kontroly správnosti účetních dokladů.

K bodu D 3

Investor vyplatil z prostředků státního rozpočtu na zálohách dodavatelům stavby "Rozšíření ČOV Sokolov" o 7 523 000,- Kčs více, než dovoluje citovaný předpis.

K bodu D 4

V rozporu s uvedeným předpisem uzavřel VaK Sokolov při výstavbě stavby "Rozšíření ČOV Sokolov" smlouvy se 2 dodavateli ve výši 1 838 625,- Kčs bez výběrového řízení.

Okresní ústav sociálních služeb Česká Lípa v rozporu se Zadávacím řádem staveb vybral dodavatele pro stavbu "ČOV a kanalizace" v hodnotě 1 300 000,- Kč formou užší soutěže.

Shrnutí:

1. Z výsledků kontroly vyplývá potřeba novelizace některých předpisů v zájmu zlepšení podmínek pro využívání finančních prostředků státního rozpočtu k účelům ozdravení životního prostředí.

- Zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR (roz-

počtová pravidla republiky), nedostatečně upravuje zejména oblast kontroly hospodaření se státními prostředky. V důsledku toho bylo až na výjimky zjišťováno, že na vzniku nedostatků se podílí absence systému kontroly prostředků z dotací.

V zákoně není dostatečně přesně vymezena odpovědnost za kapitolu "Všeobecná pokladní správa".

- Postup pro realizaci systému účasti státního rozpočtu na financování investic v působnosti ČR, č. j. 113/39466/91 (dále jen "Postup"), který byl vydán jako Zásady dotační politiky MF ČR ve smyslu § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., obsahuje řadu nejednoznačných formulací umožňujících různý výklad (činnost ústředních orgánů je uvedena v povinnostech investorů, není stanovena povinnost kontroly jednotlivých ustanovení, povinnosti investorů nejsou dostatečně konkrétní). Navíc již neodpovídá zcela současným podmínkám, např. pokud jde o postavení právnických osob a o jejich vztah k ústředním orgánům.

- Výměry MF, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, požadují, aby veřejná soutěž na dodavatele stavby byla vyhlášena v Cenovém věstníku. Při nedodržení této podmínky se použité prostředky považují za neoprávněně použité. Tuto podmínku nedodržují zejména obce jako investoři a argumentují dlouhou lhátou zveřejnění.

- Směrnice MŽP ČR a MF ČR pro hospodaření s prostředky dle usnesení vlády ČR č. 315/1992 (č. j. 1/93) v § 5 uvádí okruhy, na něž lze prostředky poskytovat. Jejich vymezení je však nekonkrétní a obsah je vykládán příjemci velmi rozmanitě. Nestanoví rovněž povinnost doložit účinnost opatření financovaných z dotace. Pak dochází ke sporům o účelnost vynaložených prostředků.

2. Doporučuje se, aby u kontrolou zjištěných případů neoprávněně čerpaných prostředků státního rozpočtu bylo zahájeno správní řízení za účelem jejich vrácení. Ukazuje se rovněž jako nezbytné, aby MF zpřísnilo režim čerpání dotací, aby bylo zajištěno jejich hospodárné užití.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Josef Pohl.